

Dalum-Hjallese Lokalhistoriske Forening 10 år

23. april 2017

Dalum-Hjallese Lokalhistoriske Forening 10 år

Dalum Hjallesse Lokalhistoriske Forening 10 år

23. april 2017

Dalum Hjallesse Lokalhistoriske Forening blev oprettet på den stiftende generalforsamling 23. april 2007 efter et grundigt forberedelsesarbejde. Siden 1979 havde Dalum – Hjallesse haft et lokalhistorisk arkiv. Men i modsætning til de fleste øvrige arkiver i Odense, havde Dalum ingen Lokalhistorisk Forening med tilknytning til arkivet.

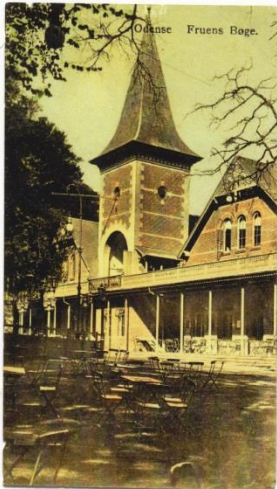
For at styrke det lokale historiske arbejde besluttede arkivets arbejdsgruppe derfor at danne en lokalhistorisk forening og på den stiftende generalforsamling blev følgende valgt til bestyrelsen:

- Poul Nielsen, formand
- Henning Jespersen, næstformand
- Lise Søndergaard, sekretær
- Aksel Petersen, kasserer
- Lars Hagensen, medlem

Foreningen havde ved stiftelsen 36 medlemmer. Et af de første initiativer for den nye bestyrelse var udgivelsen af et årsskrift med historiske artikler fra lokalområdet. Siden er der kommet et nyt årsskrift hvert år – og de 10 bøger med over 100 artikler giver tilsammen en god og spændende baggrundsfortælling om stort og småt fra Dalum-Hjalleses historie.

På udstillingen er udvalgt en historie fra hvert af årsskrifterne, der samlet viser variationen i de mange artikler.

Er du interesseret i lokalhistorie?

Til støtte for Dalum-Hjallesse lokalhistoriske Arkiv oprettes nu en lokalhistorisk forening

Stiftende generalforsamling
Mandag den 23. april 2007
kl. 19.00

Sted:
Dalum Kirkes Anneks,
Dalumvej 5250 Odense SV 1712 B
- indkørsel til P-plads ad
alléen til præstegården.

Efter generalforsamlingen vil arkivchef Jørgen Thomsen fortælle og vise billeder fra Fruens Bøge Skov og de tidligere skovrestauranter.

Vi håber rigtig mange har lyst til at høre mere om, hvordan man kan være med til at styrke den lokalhistoriske interesse i Dalum-Hjallesse

Dalum-Hjallesse Lokalhistorisk Arkiv, Dalumvej 95 C, 5250 Odense SV
Kontakt: Jytte Raun - tlf. 6617 6309

Dalum-Hjallesse Lokalhistoriske Forening 10 år

Måske forekommer 10 år ikke af så meget, men vi vælger nu alligevel at markere det forløbne tiår i Lokalhistorisk Forening for Dalum-Hjallese. For i de år, der er gået siden foreningen blev stiftet i 2007, har Lokalhistorisk Forening udover at være støtteforening til Dalum-Hjallese Lokalarkiv også markeret sig som en virksom aktør i det lokale foreningsliv.

Hvert år har Lokalhistorisk Forening således været medarrangør af et antal velbesøgte møder med historiske emner, gerne i nært samarbejde med Dalum Kirke og Dalum Bibliotek. Foreningen har derudover stået bag en række lokalhistoriske vandringer, udflugter, billedaftener, udstillinger mm. I forbindelse med de afholdte Dalum-dage i 2014-15 var Lokalhistorisk Forening meget aktiv og så ser de godt 350 medlemmer hvert år med spænding frem til det årsskrift, som siden 2007 fast er udkommet i forbindelse med generalforsamlingen i februar måned.

Med andre ord, vi mener selv at Lokalhistorisk Forening gennem de forløbne 10 år er blevet ganske synlig i lokalområdet og ved at formidle den lokale historie er med til at gøre Dalum-Hjallese til et spændende område at bo i.

På den baggrund tillader vi os at fejre os selv med dette 10-års jubilæum.

Karin Grønning og Henrik Bjerregaard fra lokalarkivet har kigget tilbage i årsskrifterne og præsenterer et udpluk af artiklerne i denne folder.

Lars Hagensen

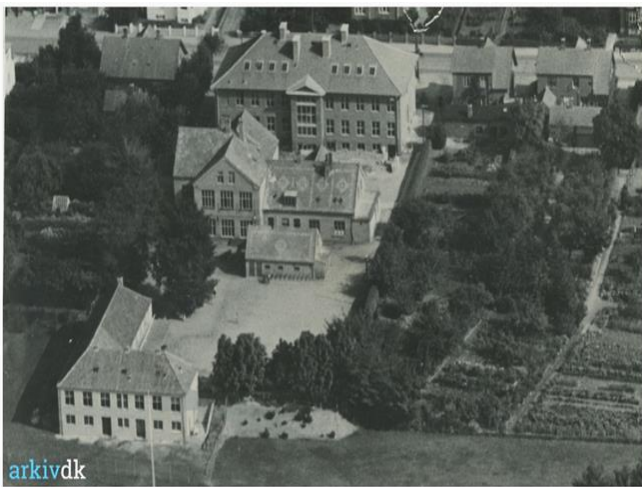
Formand

Dalum-Hjallese Lokalhistoriske Forening 10 år

Årsskrift 2007

Der var engang et Dalum Rådhus^{v10}

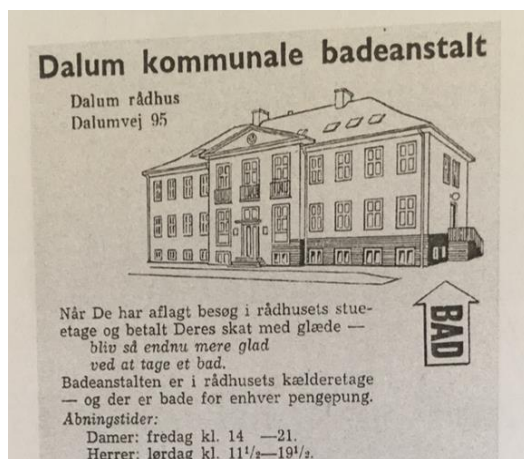
På Dalumvej 95 ligger en bygning, der engang var Dalum Rådhus. Ved kommunesammenlægningen i 1970 blev rådhuset nedlagt. Gennem årene har bygningerne huset mange funktioner.

Luftfoto af Dalum Rådhus, Dalum Skole og Dalum Idrætsforening taget ca. 1940

. Dalumvej 95's beboere:

- Skole 1900 til 1958
- Rådhus 1909 til 1970
- Politistation 1959 til 2006
- Bibliotek fra 1940
- Idrætsforening fra 1970
- Områdekantor 1970 til 2008
- Lokal Arkiv fra 1990 til 2014

I første halvdel af 1900-tallet var der indrettet offentligt bad i kælderen på rådhuset. Badet var åbent for kvinder fredag 14-21 og for mænd lørdag 11-19

Kommunekontoret i 1934. Dengang var der i alt fire ansatte på kontoret. De tre på billedet er kæmner Christensen, folkeregisterfører Schou og frk. Sørensen

Årsskrift 2008

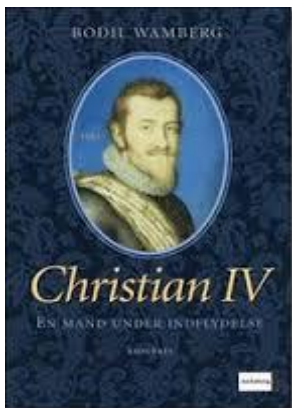
Christiansdal ejede hele Dalum

Christiansdal Hovedgård – det nuværende Dalum Kloster – ejede fra reformationen i 1536 helt frem til 1900-tallet det meste af Dalum. Godset hørte under kongen, indtil det i 1764 blev solgt til kammerherre Benzon.

Christiansdal Hovedgård set fra havesiden 1867

Fra slutningen af 1800 tallet begyndte Benzon at sælge jorden fra. I 1876 købte Odense Kommune Fruens Bøge Skov og i 1894 solgtes jord fra til Dalum Papirfabrik. Senere udstykkedes jorden fra Rikkesminde og Bøgedal til villabebyggelse – de senere Rikkesminde og Fruens Bøge kvarterer.

I perioden 1620 til 1639 ejede Ellen Marsvin Christiansdal, og da Christian IV blev gift med Ellen Marsvins datter Kirsten Munk, kom deres ni børn til at bo på Christiansdal. Derfor var Christian IV ofte på Dalum – lige indtil Kirsten Munk i 1630 blev forelsket i en tysk greve.

I 1906 købte den katolske nonneorden Hedvigsøstrene Christiansdal og godset blev igen til Dalum Kloster – det navn som tidligere havde gjort Dalum landskendt.

Årsskrift 2009

Noas ark på Faaborgvej

Malermester og kunstmaler Hugo Hermann var årgang 1916 og boede på Rosenvænget 30. Han var altid kendt for sin faste følgesvend cigaren.

I et af Dalums få "højhuse" eller rettere sagt etageejendomme Faaborgvej 16 ses to af de oprindelige tre vægdekorationer, som Hugo malede i trappeopgangen. Disse vægdekorationer er fra 1956 og forestiller "Det gamle træ" som stadig kan ses i opgangen på 1. sal. Nederst på trappen møder vi "Noas Ark". Det tredje maleri blev malet over så sent som i 2002.

Fåborgvej 16 som blev bygget i 1956 og fik opgangen dekoreret af Hugo Herman

"Det gamle træ" som stadig kan ses i opgangen på 1. sal i ejendommen Faaborgvej 16.

Hugo Hermann var i øvrigt aktiv andre steder med sit dekorative malerarbejde. Fra 1955 og i årene derefter dekorerede han spisesalen og en trappeopgang på De Gamles Hjem på Hjallesegade, opgangen ved hovedtrappen på Dalum Rådhus og væggene på den nybyggede Tingløkkeskole 1952.

Årsskrift 2010

Sct. Hedvig Søstrene på Dalum

I maj 1906 købte Sct. Hedvig Søstrenes Kongregation gården Kristiansdal for 60.000kr. De katolske søstre kom fra Breslau i Polen og året efter blev gården omdøbt til Dalum Kloster – samme navn som området havde haft i middelalderen.

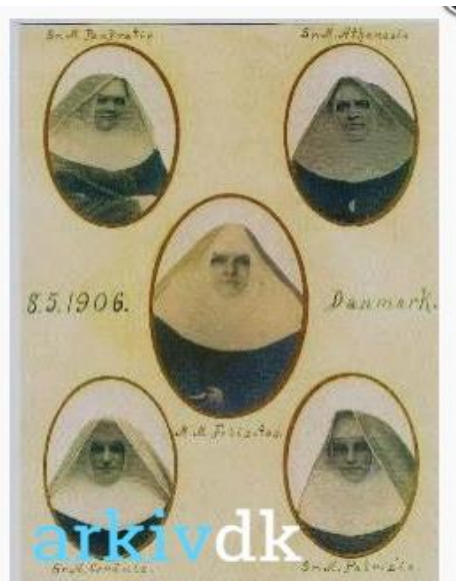

arkiv.dk

Dalum Kloster, postkort fra 1962 med hovedbygningen pensionærboligerne, klosterkirken og klosterhaven.

På klosteret boede 20 søstre og havde plads til 40 patienter. Med tiden blev der mindre behov for sanatoriet og klosteret blev ændret til rekreations- og hvilehjem.

Fra 1927 blev klosteret uddannelsessted for novicer. For at blive novice skulle kvinden have boet på klostret 7 år og have haft et halvt års prøvetid. De første to år som novice må hun ikke forlade klosteret

Dalum Kloster drev i en periode frem til 1976 derudover et børnehjem inde i Odense. Søstrenes arbejdsfelter omfatter i dag køkken, rengøring, vask, havearbejde og landbrug. En almindelig dag starter kl 5, hvor søstrene står op og går til bøn i kirken. Derefter er der morgenmad efterfulgt af arbejde til kl 12. Have og landbrug udgør en stor del af søstrenes arbejde. Der er en stor køkkenhave og et mindre dyrehold med ænder og gæs og grise, får og skotsk højlandskvæg.

Årsskrift 2011

Bøgedal og hertuginde

Bøgedal ligger sammen med ældreboligerne på hjørnet af Dalumvej og Bøgedals Allé. Den statelige bygning blev opført i 1874 af Anders Gottlieb Møller, der drev gården som landbrug. I 1895 blev den solgt og i tiden derefter blev jorden gradvist solgt fra til byggegrunde til bl.a. den kommunale forvaltning hvor biblioteket ligger i dag. I 1911 blev bygget nye huse på Thordals Allé og Bøgedals Allé.

I 1932 overtog C.C. Marx-Nielsen Bøgedal, direktør på Allerups Jernstøberi på Søndre Boulevard. I denne periode blev huset et rigtigt herskabs-hus med køkkenregion i kælderetagen til tjenestefolkene og bolig for herskabet i stueetagen.

Allerups Maskinfabrik, 1957

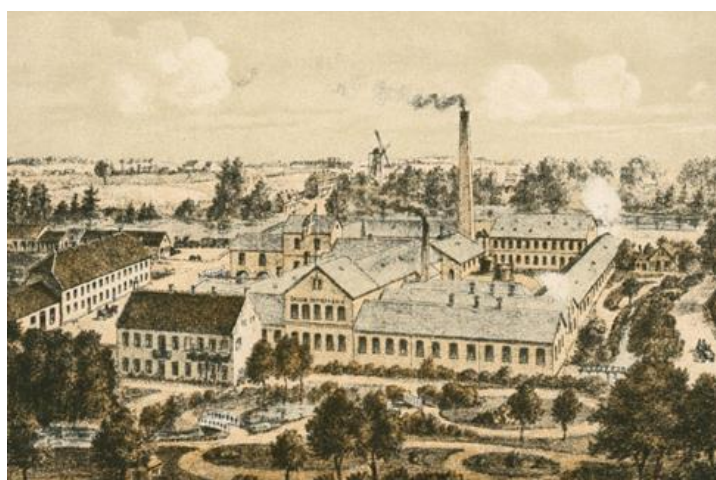
Marx-Nielsen blev gift med Vivian van Deurs og hendes datter Birgitte blev i 1972 gift med hertugen af Gloucester og dermed medlem af den engelske kongefamilie.

Efter en årrække af have været brugt til bl.a. selskole blev grunden overtaget af Odense Kommune, ladebygningerne blev nedlagt og i stedet opførtes 34 ældrevenlige lejligheder hver på 60 kvm. Den tidligere herskabsvilla blev samtidig renoveret.

Årsskrift 2012

Dalum Papirfabrik Danmarks største

Dalum Papirfabrik blev grundlagt i 1874 på det sted ved Odense Å, hvor Dalum Mølle Klædefabrik lå. I 1889 blev fabrikken en del af De Forenede Papirfabrikker og Dalum Papirfabrik udviklede sig til den førende papirfabrik i Danmark med op til 800 ansatte.

Dalum Papirfabrik 1888

I mange år var papirfabrikken den største arbejdsplads i Dalum - men fra 1970erne fik fabrikken problemer og efter at have skiftet ejer tre gange lukkede fabrikken 31. december 2012. En epoke var slut.

Papirmaskine (PM) på papirfabrikken. Maskinen består af en lang række metalruller som gradvist presser vandet ud af papirmassen. I 1900 havde fabrikken PM1 og PM2. De to papirmaskiner havde hver en 12 hestes dampmaskine tilknyttet.

Dalum Fabriksby

For Dalum fik Papirfabrikken enorm betydning. I slutningen af 1800 tallet voksede fabrikken. Der blev behov for boliger til de ansatte og med fabrikkens hjælp blev Dalum Fabriksby anlagt på den anden side af åen med boliger til såvel arbejdere og som funktionærer. Området udviklede sig hurtigt og inden for en kortere årrække blev etableret sygekasse, forsamlings bygning, brugsforening, gasværk, elværk og kommuneskole. Og i 1886 en fagforening. Papirfabrikken tog vare på sine ansatte fra vugge til grav.

Årsskrift 2013

Ungdomshus i Dalum

Da krigen var slut i 1945 ønskede Dansk Socialdemokratisk Ungdom (DSU) at leje en byggegrund til et "Ungdommens Hus". Dalum Sogneråd gav hurtigt tilsagn om en grund på Tingløkkevej 25.

Ungdommens Hus indvies 1949

Ungdommens Hus 1955

Gennem lodseddelsalg skulle der skaffes midler til at bygge "Ungdommens Hus". Arbejdskraften ville man i DSU selv lægge til. Mange frivillige hænder og arbejdstimer blev lagt i det store arbejde, og den 2. oktober 1949 blev der holdt rejsegilde.

Der var ønske om at opføre en scene til dilettantstykker og mange teaterstykker, revyer og sketchers er gået over scenen til glæde for tilskuere og aktører. Endvidere indgik Frk. Verona Hansen lejemål med bestyrelsen og startede den første børnehave i Dalum i juni 1949.

Dalums første børnehave

Fra 1952 var der ansat fast vært, som stod for pasning og udlejning. Huset skiftede navn fra Ungdommens Hus til Tingløkkehuset i 1962.

Årsskrift 2015

Jens P. Koch startede i Dalum

Jens P. Koch byggede i 1946 de første "Koch-huse" i Dalum på Kristiansdals alle nr. 3 og nr. 5. I årene efter byggede han flere "typehuse" i Dalum og andre steder og blev Danmarks største private bygmester med over 12.000 ny-opførte typehuse.

I Dalum byggede Jens P Koch i 1949 52 to-etagers rækkehuse på Kristiansdals Alle, 72 (se billedet tv) og yderligere 72 boliger ved Dalumgård og Floravænget. Og i Hjallesø opførte Koch i 50'erne "Marmeladekvarteret" med rækkehuse og enkelthuse.

Husene var eftertragtede: de var billige, de var hyggelige og de var velindrettede.

Jens P. Koch blev født den 21.oktober 1917. Han blev uddannet cand.polyt i 1940 og blev ansat som Ingeniør i Dalum Kommune.

Hurtigt fik Koch mod på flere byggerier og forlod sit job i Dalum og opførte i de kommende år boliger i såvel Odense som i resten af landet. Koch opfandt begrebet "typehuse" og byggede mange ens boliger med samme indretning og af god kvalitet. Da Koch samtidig tilbød finansiering af boligen blev husene hurtigt solgt – ikke mindst da han i en periode også inkluderede en ny Folkevogn i handelen 😊

Jens P. Koch var også politiker. 1958 opstillede han til sognerådsvalet i Dalum og var byrådsmedlem i fire år. Men han blev hurtigt uenig med de øvrige politikere og i 1967 grundlagde han et nyt parti som han kaldte "Folkekapitalistiske Parti". Partiet fik kun 756 stemmer.

Årsskrift 2016

Dalum Politi 1959 til 2006

Der har været fast politi i Dalum i mange år. Efter 2.verdenskrig varetog landpolitibetjent Wenzel Kierstein tjenesten fra sin bolig på Svendborgvej 44 i Hjallese. I 1959 blev oprettet en politistation i den tidligere gymnastiksal på den gamle Dalum Skole.

Personalet i Dalum Politi ved flytningen i 1970

Dalum politi i 70erne

I 1970 flyttede Dalum Politi fra lokalerne i Dalum Skoles gamle gymnastiksal til 1. salen på Dalumvej 95 B. Stationen fungerede som en selvstændig udrykningsstation d.v.s. man rykkede ud til akutte opgaver.

Efter politireformen i 1974 bestod politiarbejdet mere af administrative opgaver som efterbehandling af lokale sager og varetagelse af forkyndelser, motorsager, fornyelse af pas og kørekort m.v.

Nærpoliti fra 1984 til 2005

I 1980 udtænkte politikerne en ny form for politi – et nærpoliti, så borgerne kunne få et mere tæt forhold til "deres" politi. Det blev besluttet forsøgsvis at oprette en nærpolitistation i Dalum. Forsøget lykkedes så godt, at der i 1986 blev oprettet tilsvarende nærpolitistationer i hele Odense. Med indførelsen af nærpolitiet indgik politiet også i samarbejde med skole- og socialvæsen – i daglig tale SSP.

Indvielsen af nærpolitistationen i Dalum skete lørdag den 1. september 1984 med stor festivitas og åbent hus. Odense Politiorkester marcherede gennem Dalum for fuld musik og afholdt en koncert foran indgangen til politistationen.

Denne form for politi i det nære samfund varede indtil 2005, da en ny strukturændring krævede, at nærpolitiet skulle centraliseres på Politigården og indgå i samarbejdet med kriminalpolitiet